



זוהי דוגמה מחרידה למה שצפוי למדינה המתפרקת מבפנים

לבנון, לבנון

העדויות לא קיבלו את מרות הממשלה הזאת, ורובן כממשלה החוקית הקודמת, בראשות המוסלמים.

כנגד ניסיון זה קמו, כמובן, כל העדות האחרות, הנתמכות ברובן על ידי סוריה.

היה יהיה הסוף? יתכן מאוד שלא יהיה סוף. ייתכן שהלבנונים יטחנו את מדינתם עד דק, עד שלא תישאר בה אבן על אבן.

אין דוגמה לטראגדיה הלבנונית בעולם של היום. אבל בתקופות קודמות כבר היו דברים מעולם.

במשך מאות בשנים לא היתה גרמניה מסוגלת להתאחד. היו בה עשרות מיני-מדינות, שלחמו זו בזו השכם והערב, הכל נגד הכל.

אולם גרמניה ואיטליה הן ארצות גדולות, וזה קרה בתקופה אחרת. ואילו לבנון היא כולה ארץ זעירה, וזה קרה בימינו, תוך הפעלת טנקים, תותחים, ומי כונות-תופת.

כיום אצלנו אוהבים להשתמש בלבנון לצורכי השוואות, כדי להוכיח תיאוריה זו או אחרת.

עוזי אורנן, כנעני ותיק, אחיו של יונתן רטוש, אבי האסכולה הכנענית, טען כי הישראלים, המעמידים את הסולידריות היהודית מעל ללאומיות הישראלית, מובילים את ישראל ללבנוניזציה.

אך הדימוזן הוא תיאורטי בלבד. בניגוד למאורי נים, שהם מיעוט בלבנון, היהודים מהווים רוב מוחץ בישראל (שבתוך הקו הירוק), וזהו הבדל מהותי.

אפשר להשתמש בדוגמה הלבנונית כדי להראות מה קורה כאשר עם קטן ומגובש מנסה לספח למדינתו עמים אחרים, כדי לנצלם ולשעבדם.

תחת זאת התפתו לעלות על דרך של "לבנון השני" למה, ומאז הם משקיעים את כל מירצם וכוחם במילחמה בלתי-סופקת, שתוביל לחורבן, או, לכל הפחות, לשיעבוד זר.

ולם הלקח האמיתי, העיקרי, שעל כולנו ללמוד מן הטראגדיה הלבנונית, הוא: אין תחליף למיסגרת הלאומית.

רק אומה מאוחדת, שכל בנייה ובנותיה מעמידים את הנאמנות שלהם לאומתם ולמדינתם מעל לכל נאמנות למיסגרת קבוצתית אחרת, יכולה להתקיים.

אין לזה קשר עם נאמנות האדם לערכיו האישיים. אומה מודרנית צריכה להיות דמוקרטית, פלורליסטית, פתוחה למיסגרות פוליטיות, רעיוניות, חברתיות, עדתיות ודתיות שונות.

כלבנונים, ועל כן הפכה הלאומיות הלבנונית הסוואה ושם-צופן לעדתיות המארונית.

אילו ניתן ללבנון להתפתח בשקט במשך 100 שנים נוספות, יתכן שבהדרגה אכן היתה נוצרת הכרה לאומית לבנונית, תוך התגברות על הנאמנות המקומית והעדתית.

ריכים להבין שכל שלב במילחמת-האזרחים בלבנון התחיל בהתקפה של המארונים על שאר העדות.

המארונים הפכו זומן למיעוט בלבנון. מיעוט המנסה לשלוט ברוב חושף את עצמו לסכנות.

בכל פעם כשהמארונים נוכחו לדעת שזכויותיהם-הי



תר שלהם נתונות בסכנה, הם פתחו בהתקפה אלימה, שהביאה לשורה ארוכה של מעש-רטרטבה.

כך היה ב-1975, כאשר ערכו טבח בנוסעי אוטובוס פלסטיני בבירות. באותו יום החלה מילחמת-האזרחים. כך היה כאשר ניסו לגרום את מנהם בניין להתערבות ליד זחלה.

ממנת את קיומה. לשם כך יש לבס מניר-מדינה גם נמל (מסלה). בתוך כל מיני-מדינה נערכו קרבות בין פלגים שונים, ולרוב בין מנהיגים פיאורליים שונים, על השלטון בה.

וכדי שלא יהיה טבח מתמיד בין בולם, נקרא ללבנון הכוח הצבאי היחיד המסוגל איכשהו לקיים את הסדר — הצבא הסורי.

אך הופרה אידיאליה יחסית וזו מי הפר אותה? מדוע? מי אשם בשחיתת החדשה, ששוב גרמה להרס, להרג, לנכות ולאומללות של כל רבים?

כרגיל, פתח בה המנהיג המארוני התורני. כאשר הסתיימה תקופת-הכהונה של הנשיא האחרון, אמין אל-ג'ומייל העלוב, לא יכלו העדות לבחור בנשיא חדש (שהיה אמור, ככל מיקרה, להיות מארוני).

שחיטה ההרדית בלבנון הולכת ומתמשכת לסיווגין. העולם כבר התרגל. אחרי קרוב ל-15 שנים, קשה להתרגש. טבח בלבנון הוא כמו שיטפון בבנגלדש, רעש-אדמה ביפן, רעב במרכז אפריקה והפיכה צבאית בדרום-אמריקה. מן אללה.

לבנון היא דוגמה מחרידה למה שצפוי למדינה, כאשר היא מתפרקת מבפנים. המדינה היא מיסגרת לחיים-בצוותא. היא קיימת כדי להגן על תושביה מפני אויבים מבחוץ, לקיים את הסדר הציבורי מבפנים

על-ידי חקיקת חוקים ויישומם, לבנות כלכלה בת-קיימא ומיסגרת של רווחה חברתית. המדינה המודרנית היא מדינה לאומית. קיומה תלוי בלהט הלאומי של אזרחיה, בתחושה חזקה של שייכות לאומית, של סולידריות לאומית.

במדינה נורמלית, זה מובן מאליו. בריטי או צרפתי אינו צריך לדבר על זה, ואף לא לחשוב על זה, מפני שזה חלק מיישותו. בלבנון אירע אסון נדיר: האומה התפרקה. המדינה הלבנונית נותרה לפתע בלי בסיס. כמו בית בלי יסוד דות, היא התמוטטה.

יתכן שאין זה נכון. יתכן שהאומה הלבנונית לא התפרקה, אלא שלא היתה קיימת כלל. או שהיתה זאת אומה בשלב של התהוות, ותהליך-התהוות שלה נעצר וסוכל.

המדינה המודרנית היא מדינה לאומית. קיומה תלוי בלהט הלאומי של אזרחיה, בתחושה חזקה של שייכות לאומית, של סולידריות לאומית. המדינה מבוססת על הנאמנות הלאומית — הנאמנות של הפי

באה ללבנון כת של כופרים מוסלמים, הקרויים דרוזים, ותפסה לה פינה משלה. באו בני סיעת-המיעוט באיסלאם, "הסיעתיים" (שיעים). התבצרו בה עדות נוצריות קטנות, ששרדו מוויכוחים כנסייתיים קדומים, כמו חסידיו של הכומר מארון, "המארונים", לצד האורתודוקסים היווניים והיוונים הנוטים לאפיפיור, ועוד ועוד.

כל עדה כזאת היתה מוכנה בכל עת להילחם בחיורף-נפש על קיומה הנפרד וגם על כל מילימטר של ארמה. כל עדה השליכה את יתבה על מעצמה ורה, וכל מעצמה זרה חיפשה לה עדה מקור מית כדי להטיל עליה. חסות".

הצאר הרוסי תמך באורתודוקסים. הנריטים בדרוזים. הצרפתים במארונים. כשהשליטון התורכי הסוני נוכח לדעת שנתר בלי תומכים, הביא לערייה-החוף מוסלמים-סוניים, מההווים עדה נפרדת. השיעים בדרום, שהיו עניים ומרוכאים, נשאו את עיניהם לעבר אחיהם באיראן ובעיראק. העלאוים בצפון, חסידיו של עלי, חתך הנביא, היו קשורים כאחיהם בצפון, בחוף הסורי.

בונים לבנון החדשה היו נוצרים-מארונים, והם פעלו תחת חסות צרפתית. תחת להקים מדינה מארונית-נוצרית קטנה, סיפחו אליה את איזורי הדרוזים והמוסלמים. זה היה סכר מבחינה כלכלית וגיאוגרפית, אבל זאת היתה פיצצת-זמן.

מז הלבנים האלה היה צורך לבנות את בניין האוי מה הלבנונית, המדינה הלבנונית.

משך זמן רב היה גרמה שניסיון זה הצליח להפליא. ללבנון יצא שם של מדינה שלווה ומשגשגת, שווייץ של המרחב השמי, מרכיב בנקאי וכלכלי גדול. גבולה עם ישראל היה גבול של שלום.

ריברו על "אומה לבנונית". אולם זה היה שקר. כי למעשה לא היו "לבנונים". האמנה הלאומית "הבלתי-כתובה כבעה שכל אדם שייך לעדתו. הקידום של כל אדם במידת צועו, האישו של כל המיסרות במדינה, בצבא ובחברה היו תלויים אך ורק בהשתייכותו של הפרט לעדתו הדתית. מוסלמי לא יכול היה להיות נשיא-המדינה, דרוזי לא יכול היה להיות רמטכ"ל, מארוני לא יכול היה להיות יו"ר בית-הנבחרים, סוני לא יכול היה להיות שגריר במקומות רבים, וכן הלאה.